

Plan vjetor për realizimin e mbikëqyrjes programore për vitin 2022

Në bazë të nenit 18 paragrafi 1 pika 13 dhe nenit 20 paragrafi 1 pika 5, në lidhje me nenin 27 paragrafi 3 dhe nenin 28 të Ligjit për shërbime mediatike audio dhe audiovizuale ("Gazeta zyrtare e Republikës së Maqedonisë" nr. 184/13. , 13/14, 44/14, 101/14, 132/14, 142/16, 132/17, 168/18, 248/18, 27/19 dhe "Gazeta zyrtare e Republikës së Maqedonisë së Veriut" nr.42 /20 dhe 77/21), neni 15 paragrafi 1 pika 12 dhe neni 39 paragrafi 1 pika 5 nga Rregullorja për punë e Agjencisë për Shërbime Mediatike Audio dhe Audiovizuale (Tekst i pastruar) nr. 01-3732/1 datë 29.07.2019, dhe në përputhje me Konkluzionin e Këshillit të Agjencisë nr. 02-4533/2 datë 22.12.2021, Këshilli i Agjencisë për Shërbime Mediatike Audio dhe Audiovizuale në seancën e 37-të, të mbajtur më 22.12.2021, miratoi

PLAN VJETOR PËR REALIZIMIN E MBIKËQYRJES PROGRAMORE PËR VITIN 2022

Mbikëqyrja programore realizohet mbi programet e radiodifuzerëve dhe ofruesve të shërbimeve mediatike audiovizuale sipas kërkesës, si dhe mbi paketat programore të ritransmetuara nga operatorët e rrjeteve publike të komunikimit elektronik nga aspekti i respektimit të Ligjit për shërbime mediatike audio dhe audiovizuale. (në tekstin e mëtejshëm: , aktet nënligjore të miratuara në bazë të këtij ligji, lejet e transmetimit të programeve, vërtetimet e lëshuara për regjistrimin e paketave programore dhe aktet tjera të miratuara nga Agjencia për Shërbime Mediatike Audio dhe Audiovizuale (në tekstin e mëtejshëm: Agjencia).

Plani vjetor për mbikëqyrje programore (në tekstin e mëtejshëm: Plan vjetor) e miraton Këshilli i Agjencisë me propozim të drejtorit.

Sipas ligjit mbikëqyrje mund të jetë e rregullt, e jashtëzakonshme dhe kontrolluese.

Plani vjetor i referohet vetëm mbikëqyrjes së rregullt.

Gjatë planifikimit të aktiviteteve të shumta për mbikëqyrje të rregullt programore në këtë Plan Vjetor, janë marë parasysh: obligimet e Agjencisë që dalin nga Plani Vjetor i Mbikëqyrjes së Programit për vitin 2022, aktivitetet tjera të planifikuara në Programin e Punës së Agjencisë; supozimet për mbikëqyrje të jashtëzakonshme që mund të lindin në bazë të ankesave të personave juridikë ose fizikë ose të realizuara sipas detyrës zyrtare të Agjencisë; si dhe faktin se në pajtim me Ligjin për shërbimet mediatike audio dhe audiovizuale, Agjencia ka për detyrë që pas çdo mase të shqiptur, pasi do të skadoje afati i përcaktuar në aktin individual, të realizojë mbikëqyrje kontrolluese.

RADIODIFUZERËT

Plani vjetor për mbikëqyrjen e rregullt të programore mbulon një pjesë të madhe të radiodifuzerëve që janë lëndë e mbikëqyrjes programore: shërbime programore radio dhe televizive të Shërbimit Publik (MRT), një pjesë të shoqërive tregtare radiodifuzive me shërbime programore radio dhe televizive, si dhe si radiodifuzerë jofitimprurës.

Në përputhje me Metodologjinë për kryerjen e mbikëqyrjes programore, gjatë vitit 2022 është planifikuar të mbikëqyren katër grupe të obligimeve për transmetuesit që dalin nga Ligji për shërbimet mediatike audio dhe audiovizuale - për respektimin e obligimeve për transmetimin e komunikimeve komerciale audio dhe audiovizuale; për mbrojtjen e të miturve; për promovimin dhe mbrojtjen e identitetit kulturor dhe detyrime të tjera programore.

Mbikëqyrje e rregullt programorem mbi respektimin e obligimeve për emetimin e komunikimeve komerciale audio dhe audiovizuale

Shqyrtimi i dispozitave ligjore që do të jenë lëndë e mbikëqyrjes:

Neni 53

Komunikimi komercial audiovizuel

- (1) Komunikimi komercial audiovizuel doemos duhet të jetë menjëherë i identifikueshëm si i tillë.
- (2) Nuk lejohen komunikime komerciale audiovizuale të fshehta.
- (3) Komunikimi komercial audiovizuel nuk guxon të shfrytëzojë teknika të nënvetëdijes.
- (4) Komunikimet komerciale audiovizuale nuk guxojnë:
ta vendosin në pikëpyetje respektimin e dinjitetit të njeriut,
të përfshijnë ose të promovojnë çfarëdo qoftë diskriminimi në bazë të gjinisë, racës, përkatësisë etnike, nacionalitetit, fesë ose bindjes, invaliditet, moshës ose orientimit seksual,
të stimulojnë sjellje që është e dëmshme për shëndetin ose sigurinë dhe
të stimulojnë sjellje që në masë të konsiderueshme e rrezikon mjedisin jetësor.
- (5) Ndalohen komunikimet komerciale audiovizuale me të cilat në mënyrë të rremë do të paraqitet natyra, karakteristikat, cilësia ose prejardhja gjeografike e prodhimeve, shërbimeve ose veprimtarive komerciale.
- (6) Për autenticitetin dhe saktësinë e pohimeve dhe të dhënave në komunikimet komerciale audiovizuale përgjegjës është porositësi i tyre, kurse për harmonizimin e tyre me ligj redaktori përgjegjës në dhënësin e shërbimit mediatik audiovizuel.
- (7) Nuk lejohet çfarëdo qoftë forme e komunikimit komercial audiovizuel që promovon drogë, cigare ose produkte tjera të duhanit, si dhe alkool dhe pije alkoolike, përveç verës dhe birrës.
- (8) Komunikimet komerciale audiovizuale për verë dhe birrë nuk guxojnë:
konkretisht të dedikohen për të miturit, e veçanërisht nuk guxojnë të paraqesin të mitur se si i konsumojnë,
ta lidhin konsumimin e tyre me aftësinë e përmirësuar fizike ose me vozitje,
të krijojnë përshtypje se konsumimi i tyre kontribuon për sukses shoqëror ose seksual,
të pohojnë se vera dhe birra kanë cilësi terapeutike ose se janë stimulans, sedativ ose mjet për zgjidhje të konflikteve personale,
të stimulojnë konsumimin pa masë të tyre ose ta paraqesin abstinencën ose maturinë në dritë negative dhe
të theksojnë se përqindja e lartë e alkoolit është cilësi pozitive e pijeve alkoolike.

- (9) Nuk lejohen komunikime komerciale audiovizuale të cilat promovojnë produkte mjekësore dhe trajtime mjekësore, të cilat janë të arritshme vetëm me recetë.
- (10) Komunikimet komerciale audiovizuale për produkte mjekësore dhe trajtime mjekësore që jepen pa recetë të mjekut nuk guxojnë të stimulojnë përdorimin e tyre joracional, duke i prezantuar ato në mënyrë objektive dhe pa i glorifikuar cilësitë e tyre, në pajtim me udhëzimet për shfrytëzimin e tyre.
- (11) Nuk lejohen komunikime komerciale audiovizuale për armë, mjete për qitje dhe mjete piroteknike dhe firma të cilat i shesin ato.
- (12) Servisit publik radiodifuziv nuk i lejohen komunikime komerciale audiovizuale për parti politike, koalicione dhe përfaqësues të tyre, kandidatë të pavarur dhe bartës të funksioneve politike.
- (13) Komunikimet komerciale audiovizuale nuk guxojnë t'u shkaktojnë dëm fizik ose moral personave të mitur.
- (14) Komunikimet komerciale audiovizuale që u dedikohen personave të mitur ose në të cilat ato marrin pjesë, nuk guxojnë:

drejtpërdrejt t'i nxisin personat e mitur ta blejnë ose të huazojnë produkt ose shërbim duke e shfrytëzuar papërvojën e tyre ose naivitetin e tyre, drejtpërdrejt t'i inkurajojnë personat e mitur të kërkojnë nga prindërit ose personat tjerë që t'ua blejnë produktet ose shërbimet e reklamuar, ta shfrytëzojnë besimin e veçantë që personat e mitur e kanë në prindërit, arsimtarët ose personat tjerë dhe

t'i paraqesin personat e mitur në situata të rrezikshme.

- (15) Komunikimet komerciale audiovizuale që janë pjesë përbërëse ose i shoqërojnë emisionet për fëmijë, e që kanë të bëjnë me ushqim dhe pije të cilat përmbajnë materie ushqyese dhe substanca me efekt ushqyes apo fiziologjik, konkretisht nga lloji i yndyrave, acide të ngopura yndyrore, kripë/natrium dhe sheqerna, konsumi tejmase i të cilave në ushqimin e përgjithshëm nuk rekomandohet, nuk guxojnë:

të përmbajnë informata të pasakta ose mashtruese për vlerën ushqimore të produktit,

të sugjerojnë se ushqim ose pije e caktuar është zëvendësim për pemë dhe/ose perime dhe

të inkurajojnë shprehi të pashëndetshme për ushqim ose pije siç janë konsumimi pa masë, i tepruar ose i pakontrolluar.

- (16) Komunikimet komerciale audiovizuale detyrimisht emetohen në gjuhën maqedonase, me përkthim në maqedonisht ose në gjuhën e bashkësisë etnike përkatëse.

- (17) Komunikimet komerciale audiovizuale duhet:

të jenë pajtim me rregullat ligjore në fuqi që kanë të bëjnë me konkurrencën jolojale dhe

të jenë të vërteta dhe të ndershme, të mos e mashtrojnë publikun dhe të mos jenë në kundërshtim me interesat e konsumatorëve.

- (18) Komunikimet komerciale audiovizuale nuk guxojnë të ndikojnë mbi pavarësinë redaktuese të dhënësve të shërbimeve audiovizuale.

- (19) Dispozitat e këtij neni, në mënyrë përkatëse aplikohen edhe në komunikimet komerciale audio.

- (20) Dhënësit e shërbimeve mediatike audio dhe audiovizuale mund të përcaktojnë kodeks të sjelljes në lidhje me emetimin e kumtimeve komerciale audiovizuale joadekuate, që i shoqërojnë ose janë të përfshira në programe fëmijërore, e që kanë të bëjnë me ushqim ose pije që përmbajnë materie ushqyese dhe materie me efekt ushqyes ose psikologjik, veçanërisht yndyra, acide transyndyrore, kripë/natrium dhe sheqerna, konsumi i tepruar i të cilave nuk rekomandohet në ushqimin normal.

Neni 54 Sponsorimi

- (1) Shërbimet mediatike audio dhe audiovizuale të sponsoruara ose programet nuk guxojnë që drejtpërdrejt të stimulojnë blerje ose huazim të mallrave ose shërbimeve, sidomos nëpërmjet rekomandimit të tyre të veçantë promovues.
- (2) Në shërbimet mediatike audio dhe audiovizuale të sponsoruara ose programet duhet të jetë përcaktohen qartë se bëhet fjalë për program të sponsoruar. Sponsorit duhet të identifikohet qartë me emrin, logon dhe/ose çfarëdo shenje tjetër të sponsorit, siç është përmendja e

- produkteve të tij ose shërbime ose shenjë e tij karakteristike, në mënyrë përkatëse, në fillim, gjatë kohëzgjatjes dhe/ose në fund të programit.
- (3) Në shërbimet mediatike audio dhe audiovizuale ose programet e sponsoruara, përmbajtja e tyre, e në rast të radiodifuzionit edhe orari i tyre nuk guxon, në asnjë rast të pësojë ndikim që do të ketë efekt mbi përgjegjësinë dhe pavarësinë redaktuese të dhënësit të shërbimeve mediatike audio ose audiovizuale.
 - (4) Rregullat për sponsorim rregullohen me akt nënligjor që e miraton Agjencia.
 - (5) Nuk lejohet sponsorimi i lajmeve, programeve aktuale-informative për ngjarjet rrjedhëse dhe të programeve fetare.
 - (6) Shërbimet mediatike audio dhe audiovizuale ose programet nuk guxojnë të sponsorohen nga persona juridikë ose fizikë veprimtaria kryesore e të cilëve është prodhimtaria ose shitja e cigareve dhe produkteve tjera të duhanit.
 - (7) Nuk lejohet sponsorimi i shërbimeve mediatike audio ose audiovizuale ose programeve nga persona fizikë ose juridikë veprimtaria kryesore e të cilëve është prodhimtaria ose shitja e produkteve ose dhënia e shërbimeve, e reklamimi i të cilave është i ndaluar në pajtim me këtë ligj.
 - (8) Si shmangie nga paragrafi (7) i këtij neni, personat fizikë dhe juridikë aktivitetet e të cilëve përfshijnë prodhimtari ose shitje të produkteve mjekësore dhe/ose trajtimeve mjekësore mund të sponsorojnë shërbime mediatike audio dhe audiovizuale. Në këtë rast mund të promovohet vetëm emri i tyre ose imazhi, por jo edhe produkte konkrete mjekësore ose trajtime mjekësore të arritshme ekskluzivisht me recetë të mjekut.
 - (9) Nuk lejohet identifikimi i sponsorit gjatë programeve dokumentare dhe të programeve për fëmijë.

Neni 55 Plasimi i produkteve

- (1) Plasimi i produkteve është i ndaluar.
- (2) Si shmangie nga paragrafi (1) i këtij neni, plasimi i produkteve është i lejuar në llojet e programeve në vijim:

vepra kinematografike, filma dhe seriale të bëra për shërbime mediatike audiovizuale, programe sportive dhe programe të lehta argëtuese ose në raste kur për këtë nuk paguhet, përkatësisht kur falas sigurohen mallra ose shërbime siç janë rekuizita produktioni ose shpërbime me qëllim të inkuadrimit të tyre në program.

- (3) Shmangia nga paragrafi (2) alineja 1 nuk vlen për programe për fëmijë.
- (4) Programet që përmbajnë plasim të produkteve, përmbajtja e tyre, e në rast të emetimit televiziv edhe orari i tyre nuk guxon, në asnjë rast të pësojë ndikim që do të ketë efekt mbi përgjegjësinë dhe pavarësinë redaktuese të dhënësit të shërbimeve mediatike audiovizuale.
- (5) Në programet që përmbajnë plasim të produkteve duhet qartë të shënohet se bëhet fjalë për program në të cilin ka plasim të produkteve. Këto programe doemos duhet të shënohen në mënyrë përkatëse në fillim dhe në fund të programit dhe gjatë vazhdimit të programit pas çdo pauze për reklamim, me qëllim që të shmanget hutia te shikuesit.
- (6) Programet që përmbajnë plasim të produkteve nuk guxojnë drejtpërdrejt të stimulojnë blerje ose huazim të mallrave ose shërbimeve, veçanërisht nëpërmjet rekomandimit të tyre të veçantë promovues.
- (7) Në programet që përmbajnë plasim të produkteve nuk guxon t'i jepet rëndësi e tepruar (theksim ose dedikim) produktit për të cilin bëhet fjalë.
- (8) Nuk lejohet plasim i cigareve dhe produkteve tjera nga duhani dhe plasimi i produkteve të personave fizikë ose juridikë veprimtaria kryesore e të cilëve është prodhimtaria ose shitja e cigareve dhe produkteve tjera nga duhani.
- (9) Nuk lejohet plasimi i produkteve mjekësore dhe trajtimeve mjekësore që lëshohen vetëm me recetë të mjekut.
- (10) Dispozitat e këtij ligji me të cilat rregullohet plasimi i produkteve do të aplikohen për programe që do të prodhohen pas hyrjes në fuqi të këtij ligji.

Neni 98 Kushtet për reklamim dhe teleshoping

- (1) Reklamimi dhe teleshopingu duhet të jenë qartësisht të identifikueshme dhe të veçuar nga pjesët tjera të programit. Që të mos pengohet përdorimi i teknikave të reja reklamuese, përveç se me mjete optike dhe/ose akustike, reklamimi dhe teleshopingu mund të veçohen nga pjesët tjera të programit edhe me mjete hapësinore.
- (2) Rregullat për teknikat e reja reklamuese, i përcakton Agjencia.

Neni 99

Mënyra e reklamimit dhe teleshopingu

- (1) Reklamimi dhe spote teleshopingu sipas rregullës emetohen në blloqe të futura ndërmjet programeve. Spote të izoluara reklamuese dhe spote teleshopingu përveç atyre në transmetime të ngjarjeve sportive duhet të jetë përjashtim.
- (2) Dritare teleshopingu doemos duhet të jenë të shënuara qartë me mjete optike dhe akustike dhe të kenë kohëzgjatje të pandërprerë prej minimum 15 minutave.
- (3) Nuk lejohet teleshopingu i produkteve mjekësore të cilat janë lëndë e autorizimit për marketing, si dhe e trajtimeve mjekësore.
- (4) Reklamimi dhe teleshopingu nuk mund të emetohet as në programe për fëmijë kohëzgjatja e të cilave është e njëjtë apo më e shkurtër se 30 minuta.
- (5) Në programet për fëmijë të cilat kanë më shumë se 30 minuta (pa kohën e ndarë për reklamim dhe teleshoping) mund të emetohen spote reklamuese dhe/ose spote teleshopingu një herë për çdo periudhë prej 30 minutash.
- (6) Nuk lejohet që të emetohet reklamim dhe teleshoping në shërbime fetare ose në predikime.
- (7) Nuk lejohet që të emetohet reklamim në programet e institucioneve radiodifuzive joprofitabile.
- (8) Reklamimi dhe teleshopingu duhet të inkorporohen në programet e radiodifuzerëve ashtu që nuk do të rrezikohet integriteti dhe vlera e programit dhe të drejtat e poseduesve të së drejtave, e me këtë rast duke mbajtur ogari për pauzat e natyrshme, për kohëzgjatjen dhe për llojin e programit.
- (9) Filmata televizivë dhe kinematografikë përveç filmave serikë dhe dokumentarë, si dhe lajmeve, mund të ndërpriten për emetim të spoteve reklamuese dhe/ose spoteve teleshopingu një herë për çdo periudhë të paraparë prej së paku 30 minutave.

Neni 100

Kohëzgjatja e reklamimit dhe spoteve të teleshopingu

- (1) Kohëzgjatja e reklamimit dhe spoteve të teleshopingu në programet e radiodifuzerëve, përpos për servisin publik të radiodifuzionit, nuk guxon të jetë më shumë se 12 minuta për një orë reale.
- (2) Paragrafi (1) i këtyre neni nuk zbatohet në:
shpallje të radiodifuzerit lidhur me programet e tij personale dhe prodhimet ndihmëse të realizuara drejtpërdrejt nga ato programe, shpallje për sponsorim dhe plasimin e prodhimeve dhe kumtesa me interes publik dhe apele për qëllime vullnetare që radiodifuzerët do t'i emitojnë falas dhe do t'i shënojnë si "emitime falas".

Neni 101

Ndalim për pjesëmarrje në reklama dhe teleshoping për persona të caktuar

Në reklama dhe në teleshoping nuk mund të shfaqen në mënyrë vizuale ose me zë personat të cilët rregullisht prezantojnë lajme dhe emisione informative aktuale.

Plan për mbikëqyrje –llojet e radiodifuzerëve dhe periudha e mbikëqyrjes:

Mbikëqyrje e rregullt programore për respektimin e obligimeve për

emetimin e komunikimeve komerciale audio dhe audiovizuele do të realizohet mbi:

- Serviset programore televizive të Shërbimit publik programor -
në Shkurt 2022;
Serviset programore televizive nacionale komerciale të cilat transmetohen nëpërmjet ORRPKE
në gusht 2022;
- Serviset programore televizive nacionale komerciale tokësore –
në mars dhe në shtator 2022;
- Serviset programore televizive komerciale satelitore –
në mars 2022;
- Serviset programore televizive komerciale rajonale – të përzgjedhura 6
në qershor 2022;
- Serviset programore televizive komerciale lokale – të përzgjedhura nga 5
në tetor dhe nëntor 2022;
- Serviset programore televizive të Shërbimit publik programor –
në janar 2022;
- Serviset programore të radios komerciale nacionale –
në maj 2022;
- Serviset programore të radios rajonale komerciale – të përzgjedhura nga 5
në qershor 2022;
- Serviset programore të radios jofitimprurëse -
në dhjetor 2022;

Mbikëqyrje e regullt programore mbi mbrojtjen e personave të mitur nga programe që mund seriozisht ta dëmtojnë zhvillimin fizik, psikik ose moral

Shqyrtimi i dispozitave ligjore që do të jenë lëndë e mbikëqyrjes:

Neni 50 Mbrojtja e personave të mitur

- (1) Dhënësit e shërbimeve mediatike audiovizuele nuk guxojnë të emetojnë programe që mund seriozisht ta dëmtojnë zhvillimin fizik, psikik ose moral të personave të mitur, veçanërisht programe që përmbajnë pornografi ose dhunë të panevojshme.
- (2) Dhunë të panevojshme paraqet përhapja e porosive tekstuale, verbale ose vizuale me të cilat në termine të programit që janë të kapshme për të miturit, glorifikohen forma fizike, verbale ose psikologjike të sadizmit ose forma të ngjashme të dhunës që është qëllim në vete dhe në asnjë mënyrë nuk mund të arsyetohet as nëpërmjet kontekstit të zhanrit, as nëpërmjet motiveve të veprimit dramatik të programit të transmetuar.

- (3) Ndalimi nga paragrafi (1) i këtij neni ka të bëjë edhe me programe tjera të cilat me siguri do të mund ta dëmtonin zhvillimin fizik, psikik ose moral të personave të mitur, përveç kur është siguruar me emetimin ose reprizimin e tyre në periudhë të caktuar kohore dhe/ose me zbatimin e masës së caktuar teknike, personat e mitur në periudhën e emetimit ose reprizimit në mënyrën e zakonshme nuk do t'i dëgjojnë ose t'i shikojnë ato programe. Kur programe të këtilla emetohen ose reprizohen në formë të pakoduar, dhënësi i shërbimeve mediatike audiovizuale është i detyruar që para emetimit të tyre të sigurojë paralajmërim akustik paraprak dhe mundësi që të njihen me ndihmë të shenjave vizuale gjatë kohëzgjatjes së tyre.
- (4) Agjencia do t'i përcaktojë masat teknike, periudhat e emetimit, paralajmërimin akustik, shenjat vizuale dhe mënyrën e veprimit të dhënësve të shërbimeve mediatike audiovizuale në rastet nga paragrafët (1) dhe (2) të këtij neni.
- (5) Operatorët e rrjeteve publike komunikuese elektronike mund të emetojnë ose rietetojnë servise programore me pornografi vetëm në formë të koduar. Ndalohet emetimi ose rietetimi i pornografisë fëmijërore.

Plan për mbikëqyrje –llojet e radiodifuzerëve dhe periudha e mbikëqyrjes:

Mbikëqyrje e regullt programore për respektimin e obligimeve për **mbrojtjen e personave të mitur nga programe që mund seriozisht ta dëmtojnë zhvillimin fizik, psikik ose moral** do të realizohet mbi:

- Serviset programore televizive të Shërbimit publik programor -
në shkurt 2022;
Serviset programore televizive nacionale komerciale të cilat transmetohen nëpërmjet ORRPKE
në gusht 2022;
- Serviset programore televizive nacionale komerciale tokësore –
në mars dhe në shtator 2022;
- Serviset programore televizive komerciale satelitore–
në mars 2022;
- Serviset programore televizive komerciale rajonale – të përzgjedhura 6
në qershor 2022;
- Serviset programore televizive komerciale lokale – të përzgjedhura nga 5
në tetor dhe nëntor 2022;

Mbikëqyrje e regullt programore për respektimin e obligimeve për inkurajimin dhe mbrojtjen e identitetit kulturor

Shqyrtimi i dispozitave ligjore që do të jenë lëndë e mbikëqyrjes:

Neni 64

Përdorimi i gjuhës

- (1) Radiodifuzerët detyrohen ta emetojnë programin në gjuhën maqedonase dhe alfabetin cirilik, kurse në rastet kur programi dedikohet për bashkësi që nuk është shumicë, në gjuhën dhe alfabetin e asaj bashkësie.
- (2) Nëse serviset programore që rriemtohen përmes rrjeteve komunikuese elektronike publike titullohen në gjuhë të ndryshme nga gjuha në të cilën në mënyrë origjinale janë prodhuar, doemos duhet të titullohen në gjuhën maqedonase, ose në gjuhën e bashkësisë që nuk është shumicë ndërsa e flasin së paku 20% të qytetarëve në Republikën e Maqedonisë përveç teleshopingut dhe reklamave.
- (3) Programet në gjuhë të huaja apo pjesë prej tyre që emetohen në programet e radiodifuzerëve duhet të përkthehen në gjuhën maqedonase, përkatësisht në gjuhën e bashkësisë që nuk është shumicë.
- (4) Dispozitat nga paragrafi (3) i këtij neni, nuk kanë të bëjnë me transmetimet e ngjarjeve muzikore dhe skenike, me programe arsimore për mësimin e gjuhëve të huaja, si dhe me pjesë të programeve të dedikuara për të huaj.
- (5) Pjesët e programeve që nuk përkthehen paralajmërohen në gjuhën maqedonase, përkatësisht në gjuhën e bashkësisë që nuk është shumicë.

Neni 80

Kompensimi për lejen për emetim televmv ose të radios

(7) Shoqëritë tregtare radiodifuziv që transmetojnë program në radio dhe të cilat në fillim të vitit kalendarik vullnetarisht do t'i raportojnë Agjencisë për shërbime mediatike audio dhe audiovizuale një përqindje të transmetimit të muzikës në gjuhën maqedonase dhe të bashkësisë etnike, për të njëjtën përqindje do të kenë ulje në kompensimit të licencës.

(8) Ulja minimale e kompensimit të licencë mbi këtë bazë mund të jetë 10%, dhe ulja maksimale deri në 30%. Shoqëritë tregtare radiodifuzive që transmetojnë program në radio dhe që transmetojnë muzikë më shumë se 30% në gjuhën maqedonase dhe të bashkësisë etnike, nuk mund të kenë ulje të kompensimit të licencës për më shumë se 30%.

Neni 91

Obligimet e radiodifuzerëve për emetim të veprave evropiane dhe veprave nga producentë të pavarur

- (1) Radiodifuzerët televizivë të cilët emetojnë servise televizive programore në nivel shtetëror, atëherë kur kjo është e realizueshme dhe me mjete përkatëse duhet të sigurojnë së paku 51% nga programet e përgjithshme të emituara gjatë vitit të jenë vepra audiovizuale evropiane, me ç'rast nuk llogaritet koha e përcaktuar për lajme, ngjarje sportive, lojra, reklamim, teletekst dhe shërbime teleshoping.
- (2) Radiodifuzerët të cilët emetojnë servise programore televizive të nivelit shtetëror janë të obliguar që nga buxheti i dedikuar për programe të ndajnë së paku 10% për Vepra evropiane audiovizuale nga producentë të pavarur, me ç'rast së paku gjysma e tyre duhet të jenë të prodhuara në pesë vitet e fundit.
- (3) Obligimin nga paragrafët (1), (2) dhe (5) të këtij neni, radiodifuzerët duhet ta përmbushin në mënyrë progresive, në bazë të kriterëve përkatëse, në pajtim me realizimin e funksioneve mediatike (informativ, arsimor dhe argëtues).
- (4) Rregullat për realizimin e obligimeve të këtij neni rregullohen me akt nënligjor që e miraton Agjencia.
- (5) Si shmangie nga paragrafi (1) i këtij neni, Servisi publik radiodifuziv detyrohet që së paku në një servis televiziv programor në gjuhën maqedonase të sigurojë jo më pak se 60% nga programet e përgjithshme të emetuara të jenë vepra audiovizuale evropiane.

- (6) Në pjesën e veprave evropiane bëjnë pjesë edhe veprat audiovizuele me prodhimtari personale dhe veprat audiovizuele maqedonase.
- (7) Përmbushja e obligimeve nga paragrafët (2) dhe (5) të këtij neni, nga Servisi publik radiodifuziv janë pjesë përbërëse e Raportit vjetor për punën e servisit publik radiodifuziv për vitin paraprak.
- (8) Sigurimin e veprave audio dhe audiovizuele nga producentë të pavarur në pajtim me paragrafin (2) të këtij neni, servisi publik radiodifuziv e kryen në pajtim me Programin vjetor për punë të servisit publik radiodifuziv për vitin e ardhshëm.

Neni 92

Obligimet e radiodifuzerëve për emetim të muzikës dhe për programe burimore të krijuara në gjuhën maqedonase dhe në gjuhën e bashkësive në Republikën e Maqedonisë

(1) Shoqëritë tregtare radiodifuzive të cilat emetojnë servis programor televiziv janë të obliguara në ditë të emetojnë më së paku 30% program burimor të krijuar vepra audio dhe audiovizuele maqedonase, ndërsa shërbimi publik më së paku 40%.

(2) Dispozitat nga paragrafët (1) dhe (2) të këtij neni, nuk kanë të bëjnë me serviset programore të formatit të specializuar.

(3) Shoqëritë tregtare radiodifuzive të cilat emetojnë servis programor televiziv janë të obliguara më së paku gjysmen e obligimeve të përcaktuara në paragrafin (1) të këtij neni ti realizojnë në periudhë prej ora 7,00 deri ora 19,00.

(4) Servisi publik radiodifuziv detyrohet që së paku në një servis programor televiziv dhe një të radios në gjuhën maqedonase dhe në servisin programor televiziv dhe të radios në gjuhët e bashkësive etnike të cilat nuk janë shumicë në Republikën e Maqedonisë, në ditë të sigurojë së paku 50% nga muzika e emetuar vokale dhe vokale instrumentale burimore e krijuar në Republikën e Maqedonisë të jetë në gjuhën maqedonase ose në gjuhën e bashkësive etnike të cilat nuk janë shumicë, ndërsa në servisin e dytë publik në gjuhën maqedonase në ditë të sigurojë 30% nga emetimi i muzikës së emetuar vokale dhe vokale instrumentale burimore e krijuar në Republikën e Maqedonisë të jetë në gjuhën maqedonase.

(5) Rregullat për teknikat e reja reklamuese, i përcakton Agjencia.

Plan për mbikëqyrje – llojet e radiodifuzerëve dhe periudha e mbikëqyrjes:

Mbikëqyrje e regullt programore për respektimin e obligimeve për **obligimet e radiodifuzerëve për emetim të veprave evropiane dhe veprave nga producentë të pavarur (nëni 91)** do të realizohet mbi: Servisi i parë programor televiziv i Servisit radiodifuziv publik (RTM1); Serviset programore televizive nacionale komerciale (Sitel, Kanal 5, Telma, Alfafa dhe Alsat M); Serviset programore televizive komerciale satelitore (24 Vesti dhe Nasha TV) dhe Serviset programore televizive nacionale komerciale të cilat transmetohen nëpërmjet ORRPKE (TV KLAN MACEDONIA, TV 21-M, TV Sonce dhe TV Shenja).

- Raporte për respektimin e nenit 91 paragrafi 1 për vitin 2021 (përqindja e veprave audiovizuele evropiane) tek RTM 1 dhe SHTR në nivel të shtetit.

në prill dhe maj 2022;

- Raporte për respektimin e nenit 91 paragrafi 2 për vitin 2021 (10% nga buxheti për programë të ndajnë për veprat audiovizuele evropiane nga producentë të pavarur) tek RTM 1 dhe SHTR në nivel të shtetit.

në prill dhe maj 2022;

Mbikëqyrje e rregullt për respektimin dhe mbrojtjen e identitetit kulturor – **Obligimet për programe burimore të krijuara si vepra audio dhe audiovizuale në gjuhën maqedonase (neni 92), obligim i marë me vetëdëshirë për emetimin e muzikës vendore nga ana e radiove (neni 80) dhe për përdorimin e gjuhës (neni 64)** do të realizohet mbi:

- Serviset programore televizive të Shërbimit publik programor -
në Shkurt 2022;
Serviset programore televizive nacionale komerciale të cilat transmetohen nëpërmjet ORRPKE
në gusht 2022;
- Serviset programore televizive nacionale komerciale tokësore –
në mars dhe në shtator 2022;
- Serviset programore televizive komerciale satelitore–
në mars 2022;
- Serviset programore televizive komerciale rajonale – të përzqjehura 6
në qershor 2022;
- Serviset programore televizive komerciale lokale – të përzqjedhuera nga 5
në tetor dhe nëntor 2022;
- Serviset programore televizive të Shërbimit publik programor –
në janar 2022;
- Serviset programore të radios komerciale nacionale –
në maj 2022;
- Serviset programore të radios rajonale komerciale – të përzqjedhuera nga 5
në qershor 2022;
- Serviset programore të radios jofitimprurëse -
në dhjetor 2022;

Mbikëqyrje e rregullt programore për respektimin e obligimeve të tjera programore

Shqyrtimi i dispozitave ligjore që do të jenë lëndë e mbikëqyrjes:

Neni 52

Obligime gjatë sigurimit të kui/eve ose formave tjera të ndryshme të pjesëmarrjes shpërblyese

Dhënësi i shërbimeve mediatike audio dhe audiovizuale gjatë emetimit të kuizeve ose formave tjera të ndryshme të pjesëmarrjes shpërblyese të dëgjuesve ose shikuesve detyrohet që të sigurojë publikim të padyshimtë të rregullave për ato përmbajtje dhe për shpërblimin e premtuar publik, në mënyrë të përcaktuar nga Agjencia.

Neni 90

Kohëzgjatja e emetimit ditor te radiodifuzerët

- (1) Radiodifuzerët që kryejnë veprimtari në nivel shtetëror, janë të obliguar që të emetojnë së paku 18 orë në ditë program të radios dhe së paku 12 orë në ditë program të televizionit.
- (2) Me përjashtim nga paragrafi (1) i këtij neni, serviset programore plotësuese të Servisit publik radiodifuziv, të përcaktuara në nenin 107 paragrafi (5) të këtij ligji mund të emetojnë edhe numër më të vogël të orëve program në ditë.
- (3) Radiodifuzerët që kryejnë veprimtari në nivel rajonal, janë të obliguar që të emetojnë së paku 12 orë në ditë program në radio dhe së paku 8 orë në ditë program televiziv.
- (4) Radiodifuzerët që kryejnë veprimtari në nivel lokal, janë të obliguar që të emetojnë së paku 10 orë në ditë programit në radio dhe së paku 6 orë në ditë program televiziv.
- (5) Institucionet radiodifuzive joprofitabile janë të obliguar që të emetojnë së paku 4 orë në ditë program në radio.
- (6) Në programin ditor nuk llogaritet emetimi i fotografive të palëvizshme, test-sinjaleve dhe llojeve tjera të materialit audio dhe audiovizuel, që nuk janë përfshirë me definicionet për program audio dhe për programin audiovizuel nga neni 3 i këtij ligji.

Neni 93

Shfrytë/imi i shërbimeve telefonike me vlerë të shtuar dhe votimi telefonik

- (1) Radiodifuzerët mund të shfrytëzojnë shërbime telefonike me vlerë të shtuar, duke përfshirë edhe votimin telefonik, përveç në lajme, në program informativ dhe program arsimor, në shërbime fetare dhe predikime dhe në programe për fëmijë.
- (2) Në programet e institucioneve radiodifuzive joprofitabile nuk lejohet shfrytëzimi i shërbimeve telefonike me vlerë të shtuar.
- (3) Rregullat për shfrytëzimin e shërbimeve telefonike me vlerë të shtuar në lloje të tjera të programeve, i përcakton Agjencia.

Neni 94

Emetimi i lojërave të fatit

- (1) Radiodifuzerët mund të emetojnë lojra të fatit të organizuara vetëm nga subjektet me licencë nga organi kompetent shtetëror për organizimin e lojërave të fatit.
- (2) Servisi publik radiodifuziv në programet e veta nuk mund të organizojë dhe të emetojë lojra të fatit me vënie bast në gara sportive.

Plan për mbikëqyrje –llojet e radiodifuzerëve dhe periudha e mbikëqyrjes:

Mbikëqyrja e rregullt programore **për respektimin e obligimeve të tjera programore do të realizohet mbi:**

- Serviset programore televizive të Shërbimit publik programor -

në Shkurt 2022;

Serviset programore televizive nacionale komerciale të cilat transmetohen nëpërmjet ORRPKE

në gusht 2022;

- Serviset programore televizive nacionale komerciale tokësore –

në mars dhe në shtator 2022;

- Serviset programore televizive komerciale satelitore–

në mars 2022;

- Serviset programore televizive komerciale rajonale – të përzgjedhura 6 *në qershor 2022;*
- Serviset programore të radios rajonale komerciale – të përzgjedhura nga 5 *në qershor 2022;*
- Serviset programore televizive të Shërbimit publik programor – *në janar 2022;*
- Serviset programore të radios komerciale nacionale – *në maj 2022;*
- Serviset programore të radios rajonale komerciale – të përzgjedhura nga 5 *në qershor 2022;*
- Serviset programore të radios jofitimprurëse - *në dhjetor 2022;*

DHËNËSIT E SHËRBIMEVE MEDIATIKE AUDIOVIZUELE ME KËRKESË

Mbikëqyrja e rregullt programore i përfshinë obligimet e dhënësve të shërbimeve mediatike audiovizuale me kërkesë të cilat dalin nga neni 49, neni 50 paragrafi 1 dhe neni 60 nga Ligji.

Shqyrtimi i dispozitave ligjore që do të jenë lëndë e mbikëqyrjes:

Neni 49

Obligime për vepra kinematografike

- (1) Dhënësit e shërbimeve mediatike audiovizuale nuk guxojnë të publikojnë, përkatësisht të transmetojnë vepra kinematografike jashtë periudhës së përcaktuar në marrëveshjet me poseduesit e të drejtave.

Neni 50

Mbrojtja e personave të mitur

- (1) Dhënësit e shërbimeve mediatike audiovizuale nuk guxojnë të emetojnë programe që mund seriozisht ta dëmtojnë zhvillimin fizik, psikik ose moral të personave të mitur, veçanërisht programe që përmbajnë pornografi ose dhunë të panevojshme.

Neni 60
Promovimi i prodhimitarisë dhe qasja në veprat evropiane

- (1) Dhënësit e shërbimeve mediatike audiovizuale me kërkesë, atëherë kur kjo është e realizueshme dhe me mjete përkatëse, duhet ta promovojnë prodhimitarinë dhe qasjen në veprat evropiane. Promovimi i këtillë mund të ketë të bëjë, mes tjerash, me: kontributin financiar për prodhimtari dhe fitim të të drejtave për vepra evropiane ose përfaqësimin dhe/ose vendosjen e veprave evropiane në katalogun me programe.
- (2) Me kërkesë të Agjencisë dhënësit e shërbimeve mediatike audiovizuale me kërkesë janë të obliguar që në afatin e caktuar në kërkesën, Agjencisë t'i parashtrojnë dokumente në lidhje me implementimin e dispozitës nga paragrafi (1) i këtij neni.

Plan për mbikëqyrje dhe periudha e mbikëqyrjes:

Mbikëqyrja e rregullt programore i përfshinë obligimet e dhënësve të shërbimeve mediatike audiovizuale me kërkesë do të realizohet dy herë në vit.

OPERATORËT E RRJETEVE PUBLIKE ELEKTRONIKE KOMUNIKUESE

Mbikëqyrja e rregullt programore do realizohet gjatë vitit 2022, dhe to ti përfshije obligimet e shërbimeve mediatike audiovizuale me kërkesë edhe nga operatorët e rrjeteve publike elektronike komunikuese të cilat dalin nga neni 64 paragrafi 2, neni 141 dhe neni 143 paragrafi 3 nga Ligji për shërbime mediatike audio dhe audiovizuale.

Shqyrtimi i dispozitave ligjore që do të jenë lëndë e mbikëqyrjes:

Neni 64
Përdorimi i gjuhës

- (2) Nëse serviset programore që rriemtohen përmes rrjeteve komunikuese elektronike publike titullohen në gjuhë të ndryshme nga gjuha në të cilën në mënyrë origjinale janë prodhuar, doemos duhet të titullohen në gjuhën maqedonase, ose në gjuhën e bashkësisë që nuk është shumicë ndërsa e flasin së paku 20% të qytetarëve në Republikën e Maqedonisë përveç teleshopingut dhe reklamave.

Neni 141
Ritransmetimi i servisit programor

- (1) Operatori i rrjetit komunikues elektronik publik para se të fillojë me ritransmetim të servisit programor, në Agjenci dorëzon fletëparaqitje për evidentim të tij në regjistrin e operatorit që ritransmetojnë pako programore dhe regjistrim të serviseve programore të cilat do t'i ritransmetojnë si tërësi në formë të pakos programore.
- (2) Fletëparaqitja nga paragrafi (1) i këtij neni në veçanti i përmban: firmën dhe selinë, respektivisht emrin dhe adresën e operatorit, emrin dhe mbiemrin e personit përgjegjës të operatorit,

pakos programore, respektivisht listën e servisit programor nga radiodifuzerët të cilët operatori planifikon t'i ritransmetojë,
mënyrën në të cilën operatori do ta sigurojë pakos programore,
rajonin në të cilin operatori do të sigurojë pako programore (zona e servisit), dhe datën e fillimit me sigurimin e pakos programore.

- (3) Agjencia me akte nënligjore do ta përcaktojë përmbajtjen dhe formën e fletëparaqitjes dhe vërtetimit për regjistrim. Formulari për fletëparaqitje publikohet në ueb faqen e Agjencisë.
- (4) Me fletëparaqitje, personi përgjegjës i operatorit dorëzon edhe deklaratë me të cilën nën përgjegjësi të plotë penale dhe materiale se për ritransmetim të servisit programor nga paragrafi (2) i këtij neni i ka rregulluar të drejtat autoriale dhe të ngjashme, në pajtim me ligjin për të drejta autoriale dhe të drejta të ngjashme.
- (5) Nëse fletëparaqitja është jo e plotë, respektivisht nuk i përmban të dhënat e përcaktuara në paragrafët (2) dhe (4) të këtij neni, Agjencia në afat prej tri ditësh nga dita e pranimit të fletëparaqitjes, për këtë me shkrim do ta njoftojë operatorin dhe do ta ngarkojë që në afat prej pesë ditësh nga dita e pranimit të njoftimit ta kompletojë fletëparaqitjen.
- (6) Nëse operatori nuk vepron sipas njoftimit me shkrim nga paragrafi (5) i këtij neni do të llogaritet se fletëparaqitja nuk është dorëzuar.
- (7) Agjencia në afat prej shtatë ditësh nga dita e pranimit të fletëparaqitjes së plotë do t'i lëshojë vërtetim për regjistrim të pakos programore operatorit.
- (8) Agjencia është e obliguar që në afat prej pesë ditësh pune nga dita e lëshimit të vërtetimit nga paragrafi (7) të këtij neni, të njëjtin ta dorëzojë te Agjencia për Komunikime Elektronike.
- (9) Agjencia mban regjistër të operatorëve të cilët ritransmetojnë pako programore dhe i njëjti në veçanti i përmban:

emrin dhe adresën e operatorit,

emrin dhe mbiemrin e personit përgjegjës të operatorit,

pakos programore, respektivisht listën e serviseve programore për të cilat operatori i ka rregulluar të drejtat autoriale dhe të drejtat e ngjashme për ritransmetimin e tyre dhe rajonin në të cilin operatori do ta ritransmetojë servisin programor (zonën e servisit).

- (10) Agjencia i publikon në ueb faqen e saj të dhënat e regjistrimit nga paragrafi (9) të këtij neni.
- (11) Për ndryshimin e të dhënave të cekura në paragrafin (2) të këtij neni, operatori është i obliguar që ta njoftojë Agjencinë në afat prej 30 ditësh nga dita e shkaktimit të ndryshimit. Nëse bëhet ndryshimi i pakos programore, me iniciativë të vet ose në bazë të vendimit të plotfuqishëm gjyqësor, operatori është i obliguar që të paraqesë edhe deklaratë të re nga paragrafi (4) të këtij neni. Agjencia është e obliguar që në afat prej tri ditësh pune nga dita e pranimit të njoftimit për ndryshimin e pakos programore, për të njëjtin ta njoftojë Agjencinë për Komunikime Elektronike.
- (12) Agjencia është e obliguar që në afat prej shtatë ditësh pune nga dita e pranimit të njoftimit nga paragrafi

i këtij neni, për ndryshimin e kryer ta evidentojë ndryshimin në regjistrin nga paragrafi (9) të këtij neni.

- (13) Nëse Agjencia në bazë të mbikëqyrjes programore të kryer në pajtim me këtë ligj, konstaton se operatori ri transmeton servis që nuk është regjistruar në pajtim me këtë nen, Agjencia në afat prej shtatë ditësh pune nga dita e mbikëqyrjes programore të kryer, do të marrë vendim me të cilin do t'i urdhërojë operatorit që menjëherë ta shkyçë ritransmetimin e servisit programor. Për aktvendimin e miratuar Agjencia e njofton Agjencinë për Komunikime Elektronike dhe poseduesin e të drejtave autoriale dhe të drejtave të ngjashme. Aktvendimi për shkyçje të servisit programor me arsyetim detajor, publikohet në ueb faqen e Agjencisë në afat prej tri ditësh nga dita e miratimit të tij.

- (14) Agjencia do të shlyej operatorin i cili ritransmeton servise programore të regjistrimit nga paragrafi (9) të këtij neni nëse:

me shkrim e njofton Agjencinë se ka pushuar me kryerjen veprimtarinë,

pushon të kryejë veprimtarinë gjatë periudhës më të gjatë se një vit,

nuk fillon të kryejë veprimtarinë nga data e shënuar në fletëparaqitje, e nuk e njofton Agjencinë për ndryshimin e të njëjtës,

me vendim të plotfuqishëm gjyqësor i është ndaluar kryerja e veprimtarisë dhe

ka pushuar të ekzistojë.

- (15) Formën dhe përmbajtjen e regjistrimit nga paragrafi

të këtij neni i përcakton Agjencia.

- (16) Paraqitja dhe evidentimi në regjistrin e operatorëve që rriemetojnë paketave programore dhe regjistrimi i servileve programore në formë të paketave programore mund të kryhet edhe në formë elektronike duke i përfshirë edhe tërë veprimet e mëtejme rreth ndryshimit të të njëjtave në mënyrë që do ta përcaktojë Agjencia.

Neni 143

Obligime të operatorit i cili ritransmeton servis programor

- (3) Operatori që rriemeton servise programore, duhet të sigurojë që pakoja programore detyrimisht dhe falas t'i përmbajë serviset programore të servisit radiodifuziv publik.

Plan për mbikëqyrje dhe periudha e mbikëqyrjes:

Mbikëqyrja e rregullt programore e pakove programore të operatorëve të rrjeteve publike elektronike komunikuese do të realizohet dy herë në vit nga njëherë gjatë gjysëmvetorit.

**Agjencia për shërbime mediatike audio dhe
audiovizeuele**

Kryetar i Këshillit

Lazo PETRUSHEVSKI, d.v

**01-4699/1,
22.12.2021,
Shkups**